

Osmanova Mavluda

Taxiatash tumani 5-maktab o'qituvchisi

Utemova Sevara

Taxiatash tumani 5-maktab o'qituvchisi

Yo'ldashova Oydin

Taxiatash tumani 5-maktab o'qituvchisi

Bugungi globallashuv jarayonida har bir davlatning dunyo hamjamiyatidagi darajasi va mavqeyi u yetishtirayotning yoshlarning ma'naviyati, bilimi va tarbiyasi bilan belgilanmoqda. Har qaysi davrda ham yoshlarga e'tibor xalqning bosh mavzusi bo'lib kelgan. Hozirgi kunda butun dunyo aholi sonining 18 % ini yoshlar tashkil qiladi. Taraqqiyotning har qanday sohasida rivojlanayotgan davlatlar, avvalo, yosh avlodning bilimiga va yaratuvchanligiga suyanadi. Demak, har bir millatda yoshlar va ularning masalalari e'tibor markazida turadi, ularning tarbiyasiga jamiyki xalq mas'uldir.

Yoshlarga shart-sharoit yaratib berish davlatning hal qilishi kerak bo'lgan oliy masalasi va foyda olishi muqarrar bo'lgan investitsion manbayidir. Tabiiyki, o'sib kelayotgan avlodning intellekti va shaxsi rivojlanishi uchun ma'naviy-ma'rifiy va madaniy merosning ahamiyati yuksakdir. Azaldan bizning ota-bobolarimiz farzand tarbiyasi va uning kelajakda yaxshi inson bo'lib kamol topmog'i uchun qayg'urgan. Bizga yetib kelgan adabiy va ilmiy asarlar, doston va rivoyatlarning hammasida yoshlar markaziy obraz sifatida tasvirlangan. Bundan ko'rinib turibdiki, yoshlarga e'tibor, ularning ma'naviy rivojlanishi va yetuk shaxs bo'lishidagi sa'y-harakatlar avvaldan boshlangan tizimli an'anadir. O'lmas an'ananing poydevori – yoshlarning ma'naviyati. O'zi aslida ma'naviyat nechog'lik ahamiyat kasb etadiki, ma'naviyatli insonlar doim maqsadiga erishadi? Ma'naviyat – insonning komil shaxs bo'lib yetishishidagi bebaho fazilat, ma'naviyati yuksak inson hayotning katta-kichik muammolariga va taqdirning toblanishlariga yengilib qolmaydi, aksincha, ulardan kuch olib, o'z maqsadi tomon olg'a boradi.

Prezidentimizning ta'lim - tarbiyaga oid fikrlari , ta'limga oid me'yoriy hujjatlar, zamonaviy ilg'or pedagogik qarashla, zamondosh pedagoglarning ma'naviyat tarbiyasiga oid ilmiy-tahliliy ishlari atroflicha yoritilgan. Tariximizda vatanparvarligi , yovga qarshi olib borgan qahramonona kurashi bilan yoshlarga ibrat bo'la olgulik ko'plab siymolar yashab o'tgan. Shuni nazarda tutgan holda , mualliflar Spitamen, Temur Malik, Jaloliddin Manguberdi, Najmiddin Kubro, Bobur , Abdurauf Fitrat kabi Vatan fidoyilarining olovli kurash yo'llari, hayot va ijodi timsolida Vatan tuyg'usining qanchalik sharafli tuyg'u ekanini yoritishga harakat qilishadi.

O'quvchi ta'lim jarayonida vatanparvarlik, insonparvarlik, do'stlik, qonqarindoshlik tuyg'ularining umuminsoniy ahamiyatini anglashi uchun jahon tarixida o'z o'rniga ega bo'lgan Konfutsiy, Arastu, Aflotun, Suqrot kabi allomalarning ma'naviy - axloqiy qarashlari haqida teran bilimlarga ega bo'lishi zarur.

Mazkur kitobda ularning hayoti va ijodi haqida o'quvchilar uchun qiziqarli ma'lumotlar, ma'naviy - axloqiy qarashlarini aks ettiruvchi aforizmlari taqdim etilgan. Shuningdek, risolada Sharq allomalarning ma'naviy-axloqiy qarashlari ham atroflicha yoritilgan. Yusuf Xos Xojib, Mahmud Qoshg'ariy, Ibn Sino, Forobiy, Burhoniddin Marg'inoniy, Muslihiddin Sa'diy Sheroziy, Jaloliddin Rumi, Xoja Bahovuddin Naqshband, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy, Husayn Voiz Koshifiy, Jaloliddin Davoniy kabi buyuklarning odob-axloqqa oid qarashlari chuqur tahlil etiladi. Zayniddin Vosifiyning "Ajoyib voqealar" kitobidan Mirzo Ulug'bek, Xondamirning "Makorim ul-axloq" kitobidan Alisher Navoiy haqidagi hikoyatlar keltiriladi.

O'rta va yuqori ta'lim bosqichlarida bilim olayotgan yoshlarga, umuman, jajji o'g'il-qizlarimizga ham ibratli qahramonlar timsolini yoritib beruvchi, ularda vatanparvarlik, xalqparvarlik, insonparvarlik tuyg'ularini rivojlantiruvchi bunday kitoblar juda zarur. Ayniqsa, o'smirlikda inson kimlardandir o'rnak olishga intiladi, ideal qahramonlar uning hayotida yo'lchi yulduz vazifasini bajaradi. Bunday qo'llanmalarining o'quvchi shaxsiga qarata dialogik uslubda yozilishi yanada zarurroq. Chunki shunday uslubda yozilgan kitoblarga o'quvchi ma'naviy olamidan o'z o'rnini egallaydi.

Maktablarda o'quvchi yoshlarning ta'lim-tarbiya olishi uchun hukumat o'zining barcha imkoniyatlarini safarbar qilmoqda. Iqtidorli va past o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan ishlash jarayonlarida o'qituvchilar metodikasida jahon standardlariga javob bera oladigan o'zgarishlar yuz berdi. Ta'lim muassasalari rahbarlari bilim va salohiyatini, liderlik qobiliyatlarni oshirish uchun malaka oshirish kurslari tashkil qilishi yo'lga qo'yildi. Ayniqsa, xalqaro, respublika, viloyat va tuman darajasida o'z bilimi va kuchi bilan bellashuvlarda g'olib bo'layotgan yoshlarni munosib taqdirlash mexanizmi yo'lga qo'yib kelinoqda va bu, albatta, yoshlarni yorug' kelajakka, ularning davlat va jamiyat hayotida o'z o'rinlari borligiga ishontiradi, inontiradi! Mana shunday sharoitlarga munosib javob berayotgan yoshlar faoliyati televideniye, matbuot va internet nashrlarida muttasil va mufassal yoritib kelinishi respublika bo'ylab barcha yoshlarga ruhiy dalda va motivatsiya beradi. Biz ham maktabimizda o'quvchilarni qo'llab quvatlash ularga sifatli ta'lim tarbiya berish kelajakda o'z o'rnini topib yetuk kadrlar tayyorlashga jon jahtimiz bilan faoliyat olib boramiz. Maktabimizda "Vatan aziz jasorat mangu" deb nomlangan tadbir o'tkazildi. Tadbirga o'quvchilar faol qatnashdilar.

O‘zbekistonning eng katta boyligi hamda bebaho xazinasini yoshlardir. Mamlakatimizda bizning huquq, manfaatlarimizni himoya qilish, zarur shart-sharoitlarni yaratib berish borasida mustahkam huquqiy baza mavjud bo‘lib, bu tizim zamon talablariga hamohang tarzda takomillashtirilib borilmoqda. Bunga qadar parlament tomonidan yoshlarga oid 50 ga yaqin qonun hujjatlari qabul qilingan bo‘lib, 40 ga yaqin xalqaro huquqiy hujjatlar imzolangan. Masalan, O‘zbekiston davlati rahbari Shavkat Mirziyoyevning 2016-yil 14-sentabrda birinchi imzolagan qonun hujjati “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi qonunini hamda 2017-yil 23-iyundagi “Yoshlar kelajagimiz davlat dasturi to‘g‘risida”gi farmoni yaqqol namuna bo‘la oladi. Uchinchi Renessans poydevori bunyodkorlari, albatta, yoshlardir. O‘zbekiston aholisining qariyb 64 % ini yoshlar tashkil etadi.[4] Bundan ko‘rinib turibdiki, mehnat resurslarining yarmidan ko‘pi yoshlardir. Ayni damda har uch rahbardan biri ham yoshlar hisoblanadi. Buning isbotini esa Oliy Majlis Senati huzurida tashkil etilgan Yoshlar parlamenti, O‘zbekiston yoshlar ittifoqi hamda unga yangi tarkib sifatida qo‘shilgan Yoshlar ishlari agentligi misolida ko‘rishimiz mumkin. Bugungi kunda yoshlarni rahbarlikka tayyorlash maqsadida ularning tadbirkorlik bilan shug‘ullanishlari uchun sharoitlar yaratilib, ularni turli zararli illatlar ta‘siridan himoya qilish hamda huquqbuzarlikning oldini olish kabi muhim vazifalarni hal etish maqsadida “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi doirasida O‘zbekiston yoshlar ittifoqi qoshida “Yoshlar – kelajagimiz” jamg‘armasi tuzildi. Yoshlar biznes tashabbuslarini start-up g‘oya va loyihalarini amalga oshirishlari uchun tijorat banklari orqali yillik 7 % miqdorda imtiyozli kreditlar doirasida “Yosh tadbirkorlar” kovorking markazlari tashkil qilindi. Yangi O‘zbekistonning ma‘rifatli jamiyatini yaratishda barcha o‘zgarishlarning negizi hisoblangan ta‘lim-tarbiya tizimida ham tub islohotlar olib borilmoqda. Mamlakatimizda yuksalish davri faqatgina yoshlarning yuksak salohiyatiga bog‘liqdir.

Yosh avlodning yurt tayanchi sifatida ulg‘ayishi uchun ular bilan ko‘proq gaplashish, qalbiga yo‘l topish, dardini bilish, muammolarini yechish uchun amaliy ko‘mak berish, ayniqsa, qiz bolalarni ilm-fan, kasb-hunar sir-asrorlarini yaxshi egallashiga yordam berish, ularning haq-huquqlarini muhofaza qilish, hayotda munosib o‘rin topishiga maslahat berish lozim. Bu yo‘lda davlatdan tortib jamiyatdagi barcha

qatlam vakillari mas'uldir. Zero, kuchlar birlashsa, mag'lubiyatga o'rin yo'q! Birlashib, biz kata kuchmiz! Yoshlar ma'naviy olami shakllanuvda ilm, tarbiya, muhit, kitob mutolaasi va internet tarmog'ining maqsadli foydalanuvi mutlaqo katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Yoshlar Ittifoqi, Respublika iste'dodli yoshlarni qo'llab-quvvatlash Ulug'bek jamg'armasi. Yoshlarga donolar o'giti. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa uyi, 2018.
2. <https://strategy.uz/index.phpnews=615&lang=uz>
3. <https://mineconomy.uz/uz/node/1798>
4. <https://www.unicef.org/uzbekistan/uz/ijtimoiy-siyosat>